

Universitätsbibliothek Paderborn

**Generalis Totius Sacri Ordinis Clericorum Canonicorum
Historia Tripartita**

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXXIV. Sermo siue epistola sub nomine B. Petri Damiani ad clericos, & canon. examinatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

pferum exordium. finis. Senes enim, in quibus vixit sapientia, & pueri, in quibus viger humilitas. amen. In hoc sermone inter alia hæc scribit. De forma viuendi habenu regulam, quam in monte Pisano, prout petuum, fratribus nostris primò diligenter condidimus iuxta apostolicam formam. Quæ verbo sola sufficiunt ad probandum, hunc sermonem Augustini nullatenus esse, cum Augustinus Eremitis in monte Pisano Regulas non dederit, sed nec dare poterit, & Regula illa, quæ Eremitis in monte Pisano fingitur tradita, velut spuria ab omnibus rejecatur.

CAPV T R I G E S I M V M Q V A R T V M.

Testimonium ex sermone, sive epistola B. Petri Damiani S.R.E. Episcopi Cardinalis depropmtum examinatur.

I.

 Cetsum, illud; non spernendum testimonium, in quo nō nulli magnum sibi praeditum constitutum esse parant, ad B. Augustini monachismū probandum, est altera autoritas B. Petri Damiani S.R.E. Cardinalis Episcopi Ostiensis, in quadam sive sermone, sive epistola ad viuenteros Clericos, & Canonicos. In quo sermone sive epistola (nonnullum enim fatis constat, ut sermo fuerit, an epistola) expresse affirmat, B. Augustinum monachum, non autem canonicum extitisse. *Sed quis, inquit, nnu periculum est, omnne fecere velle, introducimus & alios teller, Basiliū scilicet, Athanasium, & B. Augustinum, necon & Hieronymum Sacra Legis interpretē, Mariana queque Ravennatam Episcopum, & Augustinum anglorum Presulem, quos nulli dubium est, monachos fuisse. Producitur his teflis à Coriolano cap. 3. ad finem sub nomine B. Petri Damiani in sermone quodā, qui incipit. Canis amantibus clericis omnes vnamuntur Monachi, &c. Eadem verba sub nomine sermonis allegantur à Marquez cap. 5. §. 4. in princip. Ceterum Constantinus Caecilius in editione Romana operum B. Petri Damiani cundem sermonem inter epistolas huius auctoris reiecit, & est in ordine ultima, in lib. 5. epistolarum B. Petri Damiani.*

II.
 Circa testimonium huius sermonis, sive epistole plura dici possent. Primò B. Petru Damiani nomine monachorum quoilibet regulariter viuentes comprehendere voluisse, & accepisse nomen monachi secundum latam significacionem, prout extenditur etiam ad Clericos Regulares, quo pacto dubium non est, à plurisque grauissimi Autoribus, tum recentioribus, tum etiam veteribus hoc nomen usurpatum. Verum quia iuxta illius

sermonis, sive epistola hanc interpretationem nō sine aliquo violentia recipere videtur. Seruando loco dici potest. B. Petrum Damiani salua, qua tanto viro debetur reverentia, recipiendum non esse, utpote monachū, & causam monachorum contra Clericos agentem, quibus fortassis aliquantulum indignatus, quod monachos à ministerio Sacramentorum, & exercitu curæ animarum perloum facularium reijcere voluerint, eam epistolam scriptis ad probandum suos monachos eque, ut clericos, & canonicos ad exercitum curæ animarum habiles esse, in qua nihilominus causa tractada modus videtur aliquoties excelsissime, dum Santos Apostolos, & primos Ecclesiæ Fundatores nō clericos, sed monachos suissi dicit, illosque monachorum ex Clericorum Canoniculariis more vixisse, quod si de Clericis Regularibus, & communiter viuenteris intelligit, contra scriptum, & contra veritatem loquitor. Contra scriptum, nam in eodem lib. epistola 9. ad clericos Funefes pertinet dicit Canonicos, quoribz docet esse foloscenos committere viuentes, Apostolorum locum tenere, & officium in Ecclesiæ exercere. Contra veritatem vero, nam certissimum est, Clericos Canonicos ex illis primis clericis esse, qui à Sanctissimis Apostolis fuerunt instituti, & per B. Augustinum reformati, & illorum vitam imitari: id enim Summi Pontifices Urbanus I. Clemens I. & exinde Paschalis II. Benedictus XII. Eugenius IV. Sixtus IV. & nouissimè Pius IV. conceptis verbis docuerunt. Si autem de clericis, sive canonicis faciliteris proprium habentibus loquitor, nihil nos, fatis enim effillum sub nomine Monachos etiam clericos regulares comprehendere, & sic etiam testimonio non probatur. B. Augustinum remittit, vel Monachum suissi, accepto nomine Monachi, ut significat personam regulariter viventem, & a regulari clero, e regione diffiniam. V Erum licet possumus hoc patro B. Petri Damiani testimonium interpretari, verior nihilominus responsum est, & mihi quidem verissima, & certissima, sermonem illum, sive epistolam B. Petri Damiani nullatenus esse, sed aliquis impostoris ad inuidiam contra clericos canonicos existandam, & astu sermonibus, sive epistolis B. Petri Damiani invenit, ad fidem sibi, & autoritatem apud rudes, & indoctos conciliandam, & quamquam ad fidem illi abrogandam sufficere posse, illam à Coriolano in Catalogo suorum scilicet productam, quos omnes falsos suisse, & esse ex illorū depositionibus conuincimus, non defunt nihilominus ad hoc probandum non solum graues conjectura, verum etiam cuideatissime rationes, quorum (ut omissimus illi, seu phrasis diuersitatē à communī filio B. Petri Damiani, tum quoad figuram dictiōnē, tum etiam quoad vocabula quodam B. Petri Damiani minus familiariā) prima fuit ex titulo ipsius sermonis, vel epistole: nam si sermo est, ybi (quæso) confundit, vel Petrus Da-

miani, vel alijs declamator non ignorari familiis titulos, suis sermonibus primitus, & amantibus Clericis, ac Canonicis omnes Monachi. Nam tituli sermonum non sunt ad quas habentur, sed ex rebus, de quibus agitur imponi consueverunt. Sin autem eis B. Petru Damiani suum nomen, tertius omnibus epistolis non primitus? tulus epistolæ sit. Omnis amansfimis Causis omnes vnamuntur Monachi. Vt autem huius epistola suissi B. Petru nūnam ego tibi afferenti non credam. Inveniuntur inter epistolas, vel inter se Petri Damiani: At hoc leue nimis est, quod testillam alicuius impostoris huius epistolis, vel sermonibus inveniam. Verius immittamus, ex duplice capite idem titulum reuenerit. Primo ex illis verbis: *Caudiu cleris, & canoni: nam verba epistola omnes clericos, & canonicos dirigitur pacificissimos quodammodo, qui dixerant, nō munitionem à Monachis recipiendam non pro beato, sed pro valde temerario esse, qui vnius, vel paucorum canonico rem omnibus in viuenterum clericis, & imp: rev. luisset. Secundo ex alijs vniuersitate Monachi: nam quodammodo omnes monachi in ea epistola conferuntur vnamitatem præficiuntur, quorum pars, an B. Petru Damiani in inuidiam fortassis ignorabat? & quamvis non ignorabat tamē scilicet, que autorem ei epistolam scribendam excitauit: C. fuit. Quis, inquit, quod in veris frorum affari ratiore diceret, à monachis nullo modo conseruare recipiuntur: insuper etiam suscipiuntur in auct. & inprobritu nostru, simo in conseruare, & liberari recommunicare precepsit. Ita factum pauci monachorum scierunt, nam igitur specie veritatis dici potest in falso. Omnes vnamuntur monachi?*

IV. *S. Eudoratio, qui hanc epistolam mani non esse conuincit, hæc est, quod huius epistola B. Petru Damiani contra falso esse doceat, nam auctor epistole flatu scribit. Cum confitit à monachis non accidere, ut Ecclesiæ fundatam, & gubernatam diverso errore celebrantur. Apud soli namque F. & Solitaires Ecclesiæ nostræ, non vestra beat. vs Lucas Evangelista in Actibus Apostolorum, & Paulus disertissimus iudeorum, &c. Quod ergo quod est falsum, & verissimum est, & ceteros vnamitatis Ecclesiæ fundatam rectores clericos, non autem monachos, qui monachi in primitiva Ecclesia ad fidines non admittebantur, & Zosimus Paganus, qui cum illis dispensisit, ut ad sacros ore mouerentur: est etiam apertissime confessus B. Petru Damiani lib. 5. epist. 9. m. 1. Lib. 1.*

mihi, vel alius declamator non ignorari hunc, vel familius titulos, suis sermonibus primitere? *Cuius amantibus Clericis, ac Canonici omnes vnam ueritas Monachis.* Nam tituli sermonum non ex personis, ad quas habentur, sed ex rebus, de quibus in illis agitur imponi confuerunt. Sin autem epistola, cui B. Petrus Damiani suum nomen, sicut in exercitu omnibus epistolis non premisit? Et cum titulus epistola sit: *Omnibus amantibus Clericis, ac Canonici omnes vnam ueritas Monachis.* Vnde habes, autem huius epistola fusile B. Petrum Damiani nam ego tibi afferentem non credam. Dices, quia inueniatur inter epistolas, vel inter sermones B. Petri Damiani: *At hoc leue nimis est, quia dici potest, illam alia eius impotioris huius auctoris epistolas, vel sermonibus inicitam.* Verum, ut haec mittamus, ex duplice capite idem titulus fallitatem reuinatur. Primo ex illis verbis: *Cuidis amantibus Clericis, et canonici vnam verba epistola non ad omnes clericos, et canonicos diriguntur, sed ad pacifissimos quodam, qui dixerint, non est communione a Monachis recipiendam: alioquin non pro beato, sed pro valde temerario habetidus esset, qui vniuersaliter paucorum canoniconum errorem omnibus vniuersum clericis, & canonicos imponeret.* Quod si uislet. Secundo ex aliis verbis: *Omnibus amantibus Monachis.* nam quodammodo potuerunt omnes monachi in ea epistola conscribenda consensum vniuersim praeceperunt, quorum maxima pars, an B. Petrus Damiani in mundo exilieret fortassis ignorabat: & quamvis non ignorasset, ignorabat tamen etiam, quia auctoressa ad eiusmodi epistolam scribendam excitauit: *Causa enim fuit, quod inquit, quod in vestrum ualibus fuerat temerario dexter, a monachis nullo modo communionem ei recipiendam: insuper etiam sufficientes examinatis, & in opprobrium nostrum, non ueritatem, sed quidem verissimam, sive epistolam B. Petri, sed aliquo simile epistoli B. Petri, & accepto nomine canonicos excepit.* Et hoc est, quia Author huius epistole B. Petrus Damiani contraria manifestissime docet, quod in initio epistola flatim in initio scribit: *Cum confiteam a monachis non a canonico vnauersalem Ecclesiam suadam, & gubernam, & a diverso errore erubram.* Apostoli namque Fundatores, & Reatores Ecclesiarum nostra, non vestro nore videbant, ut Lucas Evangelista in alterius Apostolorum refert, & Pseudo Apocryphus iudeorum, &c. Quod praterquam quod est falsum, & verissimum Apostolos, & ceteros vniuersalis Ecclesia fundatores, & rectores clericos, non autem monachos sive, quia monachi in primitiva Ecclesia ad facios ordines non admittabantur, & Zosimus Papa I. fuit, qui cum illis dispensauit, ut ad facios ordines promouerentur: est etiam apertissimum contra ipsum B. Petrus Damiani lib. 5. epist. 9. ad Canonicos

IV. Scundaratio, que hanc epistolam Petri Damiani non esse conuincit, hinc est, quia Author huius epistole B. Petrus Damiani contraria manifestissime docet, quod in initio epistola flatim in initio scribit: *Cum confiteam a monachis non a canonico vnauersalem Ecclesiam suadam, & gubernam, & a diverso errore erubram.* Apostoli namque Fundatores, & Reatores Ecclesiarum nostra, non vestro nore videbant, ut Lucas Evangelista in alterius Apostolorum refert, & Pseudo Apocryphus iudeorum, &c. Quod praterquam quod est falsum, & verissimum Apostolos, & ceteros vniuersalis Ecclesia fundatores, & rectores clericos, non autem monachos sive, quia monachi in primitiva Ecclesia ad facios ordines non admittabantur, & Zosimus Papa I. fuit, qui cum illis dispensauit, ut ad facios ordines promouerentur: est etiam apertissimum contra ipsum B. Petrus Damiani lib. 5. epist. 9. ad Canonicos

menta lucrum sufficere, & dispensare, plus in vita Beati Martini legitur, quod de vino à quadam Anchioria confucato à maximu, & venerabilibus vii: pro benedictione spectabatur. Ante eius foras sepe, & Episcopi, & Comites benedictione gratis permisarunt. Quae verba præter-barbariem à filio Petri Damiani profus alienam, que sensu Autoris vix, ac ne vix quidem intelligere permittit, dum ait, quod de vino à quadam Anchioria confucato, à maximu, & venerabilibus viri pro benedictione spectabatur, manifestum errorem continent in eo, quod ait licet sufficere monachis pro omnibus clericis Sacra menta contingere, & dispensare. Certum namque est, quod monachi per ducentos ac fere trecentos annos ad sacros ordines non fuerunt admissi: postquam ex dispensatione Apostolica permisum est, ut possint ordinari, semper tam in interdictum illis fuit, Sacra menta populis ministrare, saltem generaliter loquendo. Vide Canonem Concilij Nicenii relatum à Gratiano in cap. i. 16, quest. 1. Et quanquam nonnulli Pontifices, præterum D. Gregorius, dispensaverint, ut pro Ecclesiis necessitate possent monachi sacerdotes Sacra menta populis ministrare: nihilominus illa dispensatio reuocata est per Summos Pontifices tempore ipsius Petri Damiani, quorum canones vide in cap. iuxta Calcedonensis, & cap. percutit, & cap. interdicimus. eadem causa, & questione, cum alijs Eugenij Papæ, & Concilii Calcedonensis ibidem relatis, quos verisimile non est ignorasse virum doctissimum, qualis B. Petrus Damiani extitit.

Quarta ratio sumitur ex alijs verbis paulò superius politis: *Contra vos itaque mulcere conquerimur, quis si quidam vestrum auctoritate temerario ore dicere: à monachis nullo modo communionem esse recipientam, insuper etiam suos ipse excommunicauit, & in opprobrium nostrum, aucto in condemnationem suæ, & sibi non recomunicare precepit. Et paulò post. Et patentes ostendimus, eum in rebaptizatorum sciam misericorditer corruisse. Quia verba triplicem grauissimam ignorantiam praे se ferunt. Prima est, quia dicit canonicum illum coegerisse eos, qui à monachis communionem accipiebant, iterum communicare in suam, & illorum damnationem: nam quod ad laicos spectat, qui semel à monachis communionem acciperunt, iterum à suo Parochio Eucharistia sumere, nullum peccatum est, propter quod damnationem incurvant, imò opus laudabile, & meritorium ab omniibus putatur. Quod autem ad ipsum canonicum spectat, quis nesciat, Parochos suos subditos cogere posse, etiam si ab alijs communionem acceperint, saltem tempore Paschatis in propria Ecclesia communionem accipere, & inobedientes penitentia Ecclesiasticis compellere? cum is fuerit vius antiquissimus Ecclesie, nostro etiam seculo seruatus: & cum expresse, & sub pena excommunicationis interdictum sit monachis Sacra mentum Eucharistie tempore Paschatis seculari-*

bis, qui non sunt de illorum familiis, aut parochiis ministrare, ut habes in Clement. i. de Privilegijs. Secunda ignorancia est, cum ait, canonicus illum, qui suos parochianos compulit ad iterum accipere secundum Sacra mentum Eucharistie, in leti rebaptizatorum incidisse. Nam secunda rebaptizatorum nulla extitit: fuit autem secunda Harricorum rebaptizantium, sed rebaptizantem cum rebaptizato confundere, utilitas est: potius enim aliquis esse rebaptizatus, nec tam secunda rebaptizantium communicare, v.g. parvuli, vnum rationis nondi adepi. Tertia vero ignorantia intolerabiliter est, parochi, qui suos subditos Eucharistiam à monachis sumentes in propria parochia iterum communicare præcepit, incidisse in letam, vel hec resum rebaptizantium: illi enim pro hac recte habebantur, quod Sacra mentum non iterabile erabat, & quia extra propriam Ecclesiam vera Sacra menta non confici credebant, quorum neutri canonicus ille docuerat. Nam Sacra mentum Eucharistie esse iterabile, nullus nesciit: neque dubi tari potest, verum Sacra mentum summi ciuium minus dignè illud recipiatur.

Sed aliam adhuc grauorem ignorantiam in ultimis verbis epistola Autor illius prodit, cum ait: *Quos enim sua peccata nullatenus valent purgari, quosq[ue] possunt aliena dimittere? Quibus verbis videntur errori Ioannis Wicelphi, & Ioannis Hus per Concilium Constantiense damnato subfunden, quod sacerdos in mortali peccato existens potest statim soluendi, & ligandi amittere, vel quod nulli sunt Sacra menta à malis sacerdotibus ab Ecclesia toleratis tributa, qui est error manifestus, & damnatus. Ade locutionum inproportionates, quibus Autor passim in epistola vitetur, ut exempli gratia cum in principio epistole pro verbo dignamini ponit, digni effl. *Molanus quidem fratres baroni, ergo etiū audire, miramur. Et infra profecta rebaptizantium ponit secundam rebaptizatorum: Et patenter ostendimus, eum in rebaptizatorum sciam misericorditer corruisse. Et cum pro lictum ponit licta: *Si Sacra menta suffici contingere. Et cum proclamatur ponit: Specabatur: Et de vino à quodam Anchioria confucato à maximu, & venerabilibus viri pro benedictione spectabatur. Et cum probendito ponit confucato ibidem ex de vino à quodam Anchioria confucato. Et alia similia, quae si Confanius Catechistus vir alioqui doctus, & emuncti nisi animaduertisset, mihi dubium non est, quin eiusmodi epistolam à legitimis B. Petri Damiani secubus longè proiecisset: sed de Petro Damiani plura in secundo Libro dicemus.***

Ioannes Marquez in origine Fratrum Eremitarum Augustini monachorum fruendo, aut falso, australi ex Augustino, Autoribus allegavit.

*C*um semel ceptum est, testes pro Augustino, chatus adfruendo, non abs re fuerit a monachis exveris qui batis Autoribus, sed sō, ac in sensu plani a nouis recentioribus cōfidenter alle legendibus monstrare vel ad credentes faciles, vel labori parcer volentes, in indicium veritatis facile decipiuntur, & pte notabimur loca, que Ioannes Marquez in suo libro de Origine Fratrum Eremitarum, in sequentibus de falso allegatis à de Angelis, & à Fratre Cornelio Latini suis libris de Vita, & Laudibus Augustini difitunt.

*Ioannes Marquez in dicto libro Fratrum Eremitarum, vel ob imperium suum, quorum opera in libro excusat, est, vel quod laboribus in auctoribus ex proprijs fontibus excipiuntur, non volunt, non solum multa ex libri, & Pauli Bergomensis, & similium littera allegata colligit, verum etiam alia ex probatis, & priuis autoribus allegatorum libris queriferis, aut nullatenus r in sensu plane contrario à vero, & legitimo Autoribus intento magis confidenter. Neque vero omnia perperam in dicto agata hic notanda sumimus: sed solum aliquas, quibus impedit difficile non erit decidi. Capite quinto, §. 3. pag. 48 in nomina Monachis, & Clericis, sive Canonis, libri Indulctorum Canoniconum R. Lateranensem, pag. 451 §. poterat, & Molanus libro primo de Canonice c. Bafilius Sacerdos, sive potius Zacharias ibi allegatus, solum dicit, quod Canonici vocantur Clerici, & illorum dominus Ioannes vero Molanus tum dicto cap. mediatis precedenti contrarium longe probat. Ecce tibi illius verba fideliter. *Ita eorum inquit, ex superioribus discamus.**